

Verlag inspraakavond Onze Lieve Vrouw Ten Hemelopneming te Renkum, d.d. 18 september 2019

Inloop vanaf 19.30 uur met koffie en thee. Start: 20.00 uur

Er zijn ongeveer 70 aanwezigen.

De heer Albert Schrasser houdt een korte toelichting alvorens de presentatie wordt getoond. Er zijn verschillende opvattingen die lijnrecht tegenover elkaar staan, maar daar worden vast oplossingen voor gevonden.

Er zal een toekomstvisie gepresenteerd worden en er komt een vragenronde. De vragen en antwoorden zullen op de website geplaatst worden.

Pastoor Ten Have begint met een inleiding voor het gebed.

De pastoor hoopt dat de mensen begrijpen dat het bestuur hier niet komt als een vijand die de kerk wil afpakken. De pastoor geeft aan dat hij soms publicaties onder ogen krijgt, dat hij het gevoel heeft een vijand te zijn. Dat doet pijn. Het bestuur van de Titus Brandsma heeft de afgelopen tien jaar zowel financieel als qua inzet laten blijken dat zij heel graag wil dat de gemeenschap, het bedevaartsoord en de kerk van Renkum doorgaan. Het bestuur en de gemeenschap staan niet tegenover elkaar, maar naast elkaar. Het is ieders wens om een mooie geloofsgemeenschap en een mooi bedevaartsoord te hebben, maar waar het tot dusver in de Titus Brandsmaparochie voortdurend financieel heeft kunnen bij springen om Renkum hier aan de gang te houden, zelfs te investeren in Renkum, staat nu het water aan de lippen.

Het financiële verhaal is de vorige keer uitgebreid gepresenteerd. Het komt nog wel een klein beetje aan de orde, maar het bestuur staat hier ook met de eigen financiële onmacht. Vanuit dat besef is enkele weken geleden die brief verstuurd; dat het voornemen is: om de drie kerken, waaronder Renkum, te sluiten. Omdat er geen ideeën meer zijn hoe het geld bij elkaar gebracht kan worden. Destijds zijn de woorden zorgvuldig gekozen. Als het niet anders kan en blijft zoals het nu is, dan wordt het dat. Gelukkig is er afgelopen week een gesprek geweest met de stichting Maria van Renkum. Die heeft het bestuur benaderd en perspectieven geboden, waarvan gedacht wordt dat sluiting misschien toch niet aan de orde is. Mede dankzij de inbreng van de stichting en dankzij de gemeenschap.

Het is echter wél vijf over twaalf en een heftige situatie. De afgelopen tien jaar hebben Wageningen, Ede en Veenendaal voortdurend geld bijgelegd. Dat zou nog steeds gedaan kunnen worden, ware het

niet dat er nu tekorten zijn. Het is nu een spannend moment voor alle kerken en voor heel katholiek Nederland. Het gaat niet alleen over de kerk, maar ook pastoraal. Hoe kan de kerk weer jongeren aan zich binden en daar is met name deze avond ook voor bedoeld.

De basis is, het geloof. Hier in Renkum komt Moeder Maria, Moeder van Toevlucht, Moeder van Gelderland. er nog bij. De hoop is, dat er in elk geval iets van spanning uit de lucht is. De stichting moet de plannen nog ontwikkelen, maar er is goed overleg geweest. De presentatie is gemaakt over de sluiting, het kan dus nog steeds gebeuren, want ze kunnen ook geen gouden bergen beloven.

Uitdaging: Bloeien in tijden van krimp

In de presentatie wordt de stand van zaken belicht zoals die op dit moment is, namelijk vermindering van het aantal kerkgebouwen en het aanpassen van de organisatie.

Stichting Maria van Renkum

De gesprekken met de stichting Maria van Renkum:

- Intentie om initiatief een kans te geven.
- Uitgangspunt: onderhoud en kosten gebouw te dragen door stichting.
- Ondersteuning vanuit de parochie afhankelijk van vrijwilligers/kerk
- balans/priesters.

De ondersteuning vanuit de parochie is afhankelijk van vrijwilligers, kerkbalans en pastorale inbreng. Als blijkt dat mensen alles aan de stichting geven, dan is dat mooi, maar dan komt er voor de parochie van de kerk niets binnen, dus dat gaat geen oplossing geven. Het kan best zijn dat op een bepaald moment de stichting het gebouw wel zou kunnen behouden, maar verder is er weinig meer, dan kan de parochie niet garanderen dat alle vieringen behouden kunnen blijven. Daar moet je dus met elkaar uitkomen.

Met de stichting is afgesproken dat er vaker met elkaar gesproken gaat worden. Om de financiële mogelijkheden te verkennen, waarbij geen geheimen zijn. Dat betekent dat er geen datum voor sluiting is. Dat is het goede nieuws. Er moet gekeken worden naar de mogelijkheden ten aanzien van het gebouw. De begraafplaatsen vallen buiten dit plan.

Argumenten tegen de sluiting van Onze Lieve Vrouw Ten Hemelopneming te Renkum

Peter Abspoel uit Wageningen geeft een korte inleiding. Hij geeft aan dat hij een buitenstaander is, maar dat hij misschien wel kijkt heeft op wat zich heeft afgespeeld. Hij hoopt door middel van deze bijdrage dat hij wat punten kan aandragen.

“Argumenten tegen de sluiting van O.L. Vrouw ten Hemelopneming, Renkum

Peter Abspoel, 18 september 2019

Maria van Renkum wordt al sinds de middeleeuwen vereerd. De bedevaart die draait om het beeld, is erkend door het bisdom. Er zijn mensen die geloven, met de toestemming van de kerk, dat ze hier gemakkelijker toegang hebben tot Maria, en via haar tot God, dan elders. Er zouden hier wonderen

zijn gebeurd. Renkum is een van de weinige bedevaartsoorden in het bisdom. Dit zijn al enkele redenen, mijns inziens, om zuinig om te gaan met de bestaande voorzieningen en met de bedevaart.

Ik wil hier aangeven waarom ik moeite heb met het voorgenomen besluit om de kerk in Renkum te sluiten. Ik ga hier niet proberen al mijn bezwaren op te sommen. Ik zal me beperken tot de belangrijkste.

Nu zegt het parochiebestuur dat we de kerk en de bedevaart moeten scheiden. Het middeleeuwse beeld zou in een moderne kapel gehuisvest kunnen worden, die weinig onderhoud vergt. Ik weet niet precies wat ik me erbij voor moet stellen. Ik weet ook niet hoe zo een substantiële besparing kan worden bereikt – want een nieuw gebouw kost veel geld. In elk geval vind ik het geen goed idee om te communiceren dat de kerk in Renkum dicht gaat, voordat duidelijk is hoe de bedevaart gered kan worden. En die kan alleen gered worden, als er steun is voor de plannen van de kant van vrijwilligers – en natuurlijk van bedevaartgangers, die met hun voeten zullen stemmen.

Laat me duidelijk zeggen dat ik veel waardering heb voor het werk dat de bestuursleden verzetten, en dat ik degenen die ik ken graag mag. Ik wil ook graag op goede voet met ze blijven staan. Dat is mede waarom ik eerst via informele weg mijn bezwaren tegen het voorgenomen besluit kenbaar heb gemaakt. Op mijn mails is geen inhoudelijke reactie gekomen; er werd alleen gezegd: ‘Het kan niet anders.’ Volgens mij kan het wel anders, en moet het ook anders.

In mijn ogen is het bewaren van de continuïteit met het verleden niet slechts een doel op zich; ik zie het ook als de best mogelijke investering in de toekomst. Om duidelijk te maken waarom ik dit denk, wil ik u uitnodigen om mee te gaan met een gedachtenexperiment.

Hoe ziet katholiek Nederland er over vijftig jaar uit? Dat weten we niet, maar het staat wel vast dat veel dingen ingrijpend veranderd zullen zijn. Het is denkbaar dat gelovigen dan nog maar bij een paar kerken per bisdom terecht kunnen. Nu ben ik er vrij zeker van dat als de kerk in Renkum nog open is, die mensen zal blijven trekken. De plek ‘heeft iets’; in de eerste plaats vanwege het middeleeuwse beeld en de bedevaart. De plek is ook bijzonder, omdat iedereen de kerk in kan lopen, er een kaars kan branden, en kan bidden, voor het beeld. En in het park kunnen nog processies worden gehouden. Renkum is ‘buiten de stad’; maar ik denk dat het daardoor juist bij uitstek toegankelijk is; die toegankelijkheid zal extra gewaardeerd zal worden als mensen het normaal vinden om langere afstanden af te leggen op zoek naar plekken waar ze samen met anderen hun geloof kunnen beleven. Ik denk ook dat er onder de gelovigen die er dan nog zijn, een behoefte aan herbronning zal bestaan, en een herwaardering van tradities en mysteries. Elders in deze regio zal er dan weinig meer te vinden zijn voor hen. Nu hoor ik mensen zeggen dat de neogotische kerk niet bijzonder is. Maar over niet al te lange tijd zullen er veel minder van zulke kerken over zijn. En als je er eentje open wilt houden, waarom dan niet op een plek waar mensen over vijftig jaar nog zullen willen komen?

Nu besluiten de kerk af te stoten, op puur financiële gronden, vind ik het slechtst denkbare idee. Over tien of twintig jaar zal het besluit al niet uit te leggen zijn – als het wordt uitgevoerd. Want geen enkele kerk zal dan open kunnen blijven dankzij de kerkbijdragen van een lokale gemeenschap. De huidige structuur van parochies en de bijbehorende financieringsstructuren zullen dan waarschijnlijk niet meer bestaan. Daarom is het raar om nu alleen te kijken naar de financiële levensvatbaarheid van een locatie. Ook moet volgens mij in aanmerking genomen worden dat Renkum gelovigen, zowel pelgrimsgroepen als individuen, uit de wijde omtrek aantrekt, en ‘bedient’.

Ik heb nog andere ernstige bezwaren tegen de manier waarop het voorgenomen besluit gemotiveerd is. Ik vind de gekozen benadering fundamenteel inconsequent. Er wordt een scherp onderscheid gemaakt tussen de inkomsten die nu door Renkumers worden gegenereerd, en de bezittingen die door vorige generaties Renkumers zijn gefinancierd. Deze houding getuigt naar mijn idee niet van veel respect voor het katholieke idee van een gemeenschap. Ik doel natuurlijk op het feit dat het parochiebestuur de opbrengst van de verkoop van grond in Renkum niet wil gebruiken om de kerk open te houden. Maar als je dan het idee loslaat dat locaties over eigen middelen beschikken – doe het dan ook helemaal, zou ik zeggen. Dan moet je ook centraal besluiten waar je wilt dat het geld naartoe gaat. Je moet prioriteiten stellen, op basis van meer dan het ‘financiële plaatje’ van een locatie. En volgens mij zou het openhouden van Renkum, om de redenen die ik genoemd heb, een prioriteit moeten zijn. De manier waarop gerekend wordt vind ik ook vreemd, omdat in de afgelopen jaren twee kerken in naburige locaties gesloten zijn; een deel van die mensen vandaar zal ’s zondags in Renkum te vinden zijn. Maar in de berekeningen van het bestuur worden de parochianen uit Doorwerth en Heelsum niet meegenomen. Deze locaties worden kennelijk beschouwd als een soort mandaatgebieden, die direct onder de parochie vallen. Nogmaals, als je hiervoor kiest, doe dan hetzelfde met de locaties die nog wel ‘open’ zijn. Of anders zou je op z’n minst de parochianen van ‘kerkloze’ locaties gelijkelijk moeten verdelen over de bestaande locaties. Er wordt nu met twee maten gemeten, en op de een of andere manier steeds op een manier waar Renkum de dupe van is. Ik wil niet suggereren dat dit opzet is; maar ik vind dat elke schijn van onfairheid veel zorgvuldiger vermeden had moeten worden.

Ik heb gezegd tegen leden van het parochiebestuur, dat ik me niet kon voorstellen dat men in het bisdom Haarlem ooit zou besluiten het heiligdom in Heiloo, waar Maria vereerd wordt als Onze Lieve Vrouw ter Nood, te sluiten omdat de lokale katholieken te weinig bijdragen. Heiloo presenteert zich nadrukkelijk als een ‘diocesaan heiligdom’. Waarom is het hier zo anders? Ik heb geen goed antwoord op deze vraag.

Aan het begin van de twintigste eeuw werd het bedevaartsoord in Heiloo feitelijk vanaf de grond af opnieuw opgebouwd. Er was toen zo goed als niets van over; en, anders dan in Renkum, was het miraculeuze beeld waar het ooit mee begon al eeuwen daarvoor verloren gegaan. Er werd geïnvesteerd in grond en in gebouwen. Ik denk dat we kunnen zeggen dat degenen die dat deden, een vooruitziende blik hadden. Heiloo is nu het grootste bedevaartsoord in Nederland.

Hier wordt nu alleen grond verkocht; en straks mogelijk de kerk. Ik hoop dat het niet zo ver komt. Wat me verbaast, is dat het bestuur, na te hebben geconcludeerd dat er een tekort is, niet gezocht heeft naar aanvullende middelen. Als die niet in de parochie en bij het bisdom gevonden kunnen worden, dan zou op zoek kunnen worden gegaan naar fondsen – bijvoorbeeld via de KNR, en ik kan nog andere opties bedenken. Misschien is de gemeente Renkum bereid wat te doen; zoveel oude gebouwen staan hier niet. Het zou al veel uitmaken, naar mijn idee, als het parochiebestuur met de bisschop ging praten, en zou laten blijken hoe belangrijk het het vindt dat Renkum open blijft. Dan zou het bisdom mogelijk gaan meedenken over oplossingen. Tot nu toe heeft het bestuur – voor zover ik kan zien – vooral het signaal afgegeven dat het sluiten van de kerk wat haar betreft de enige ‘oplossing’ is.

Ik wil hier niet alleen bezwaren verwoorden; ik doe ook een aanbod. Ik ben bereid me in te zetten – door bijvoorbeeld te helpen zoeken naar fondsen – mits het bestuur mij vraagt dat te doen. Ik ben

ook bereid mijn best te doen om de kou uit de lucht de krijgen die nu hangt tussen het bestuur en de Stichting Maria van Renkum. Ik zou willen dat beide partijen zich eendrachtig inzetten voor het behoud van het bedevaartsoord – liefst in huidige vorm – in plaats van elkaar als Amerikaanse presidentskandidaten te bejegen.

Wat in mijn ogen nu nodig is, is dat het parochiebestuur het voorgenomen besluit publiekelijk intrekt, en zich inzet voor het behouden van het bedevaartsoord, inclusief de kerk. Ik wil dat het ophoudt zich op een soort overmacht te beroepen, door zich te verschuilen achter een systematiek die het zelf bedacht heeft, en die op termijn sowieso onhoudbaar is. Er is geen garantie dat de operatie zal slagen, maar de kans dat die slaagt is nihil, als nu enkel wordt toegewerkt naar een sluiting.

Tot slot: laten we allemaal kijken naar wat we nu doen, door de ogen van katholieken van over vijftig jaar. We hebben een verantwoordelijkheid jegens hen → de plicht om aan hen te denken als we in het heden onze prioriteiten vaststellen. Voor hen zal de keuze om katholiek te zijn en te blijven, nog meer dan voor de gelovigen nu, een bewuste keuze zijn. In het heden leven vele katholieken feitelijk in een ‘onttoverde wereld’. Ze vinden het daardoor moeilijk om het sacramentele, rituele, traditionele en mysterieuze, om maar te zwijgen over het miraculeuze, als centrale elementen te zien van het katholieke geloof. Voor velen hebben Maria en de heiligen vooral een soort folkloristische waarde. Niemand hoeft zich persoonlijk aangevallen te voelen als ik dit zeg. Ik schets hier een breed patroon. En voor alle duidelijkheid, ik heb geen oordeel over degenen die moeite hebben met meer traditionele vormen van geloof, en hoop dat ze naar de kerk blijven komen. Wat ik wil zeggen, is dit: dit ‘afgeslankte geloof’ zal geen stand houden onder de druk van allerlei ontwikkelingen die zich verder zullen voortzetten. Tenminste, daar ben ik van overtuigd. De gelovigen van de toekomst zullen aanknopingspunten zoeken, of liever dingen willen beleven, die hen herinneren aan de mogelijkheid van een ‘voller geloof’. Ik zeg niet dat ze als de gelovigen uit voorbije eeuwen moeten worden; dat kan ook niet. Maar ze moeten wel de kans krijgen om zich, op hun eigen manier, te laten inspireren door nog levende devotionele tradities; of simpelweg door objecten en praktijken waaruit de overtuiging spreekt dat het goddelijke en het concrete op een mysterieuze manier samenhangen. Ze moeten de kans krijgen om te snappen waarom de kerk, op duizend manieren, mensen heeft aangemoedigd om deze overtuiging, als deel van het geloof, door te geven. Door de kerk in Renkum te sluiten bewijzen we de toekomstige gelovigen geen dienst. Daarom moeten we, wat mij betreft koste wat kost, proberen die kerk – en het bedevaartsoord – open te houden.”

Vragen

Een aanwezige vraagt om meer financiële gegevens. Als gesproken wordt over het openhouden van een kerkgebouw dan wil je ook weten wat het dan kost. Antwoord van de pastoor is, dat om een kerk als deze in stand te houden je globaal rond de 50.000 euro per jaar nodig hebt. De penningmeester stuurt een plaatje voor de liefhebbers. U zegt dat er meer zekerheid moet komen. De pastoor zegt dat hij het niet meer kan betalen, omdat de ander gemeentes continu geld hebben bijgelegd kon het nog. Helaas ging in Renkum het verhaal dat al het geld naar Wageningen gaat. Het ondergraaft Renkum als mensen geen geld meer geven.

Een aanwezige vraagt hoe het zit met het stuk grond hierachter. Antwoord van de pastoor is, dat dit niet de het kerkplein en het park is. De bezittingen hier worden geschat op anderhalf miljoen? De penningmeester antwoordt dat er een aantal onroerende zaken worden verkocht. De verwachte

opbrengst is ongeveer 1.2 miljoen. Een aanwezige zegt dat de opbrengst naar Renkum moet. De opbrengst voor de grond in Renkum is 360.000 euro. Beide zijn opgebracht door de mensen hier, zowel Heelsum als Renkum. Het moet dus ter beschikking van deze parochie komen. Als je uitgaat van die stichting Maria van Renkum dan zou er dan al een behoorlijke inkomstenbron moeten zijn. Dan zou je nog moeten bekijken of de mensen uit Renkum die overblijven dat kunnen opbrengen. Er zou een berekening van moeten komen. De penningmeester antwoordt dat met de stichting overlegd gaat worden. De lokale opbrengst van de grond in Heelsum en Renkum, wordt deels gebruikt voor het bekostigen van het begrotingstekort. Het gebouw kost 50.000 euro per jaar. Kerkbalans is 23.000 euro tot nu toe. Dat is dus niet genoeg.

Een aanwezige zegt dat deze bijeenkomst eerder is geweest in 2008. Wat is er in die tijd gebeurd ten aanzien van de terugloop van de parochianen? Heeft dat te maken met beleid of fusies? Het is niet nieuw. Dan hoort hij vooral oudere mensen zeggen: "waar blijft al het geld." Dan verbaast het mij weer. Mensen weten niet waar het geld naartoe gaat. Concrete vraag: waar is het geld naartoe gegaan? De penningmeester antwoordt dat al het geld binnenkomt op de rekening van de parochie Zalige Titus Brandsma. Dat wordt dus opgeteld bij de kerkbalans van Renkum/Heelsum. Uiteindelijk is het één parochie en van daaruit wordt een onderverdeling gemaakt. Als er een actie is, dan wordt altijd gevraagd om dit te communiceren.

De pastoor geeft aan dat de persoon die deze opmerking maakt, heel belangrijk is. Het bestuur is maar met een paar vrijwilligers, dus is het niet mogelijk om naar instellingen toe te gaan. Het geld dat in de parochie binnen komt, wordt alleen besteed aan de Titus Brandsma. Alleen de stookkosten zijn al meer dan de kerkbalans.

Een aanwezige geeft aan dat zij in de krant las over de plannen om de kerk te sluiten. Dat schept ontzettende verwarring. De pastoor antwoordt dat de situatie ook negatief is. Deze formulering is expres zo gekozen om te laten zien dat het niet op de oude voet door kan gaan. Het is echt vijf over twaalf. Dat de stichting zulke goede perspectieven biedt, was ook niet voorzien. Er moet ook een limiet gesteld worden, dus het is geen gelopen race.

Een aanwezige zegt dat het niet nodig is dat de polemiek in de krant gevoerd moet worden. Er was aangegeven dat de kerk gesloten zou worden. Toen zijn daar nog twee krantenberichten overheen gekomen, terwijl er die avond al gezegd was dat er uitstel zou komen, als men niet op de handen zou gaan zitten. Daarna is het nog een keer in de krant gekomen. Dit is de enige manier buiten het inlegvel van de TitusBreed dat parochianen wat kunnen vertellen, dan willen parochianen niet via de krant met het bestuur converseren. De aanwezige geeft aan dat als hij enige vorm van kritiek op het bestuur heeft en dat instuurt, dat niet geplaatst wordt, want dat mag niet. Het moet met het bestuur geregeld worden. Maar hoe moeten de mensen dat dan allemaal weten? De pastoor antwoordt dat daar avonden als deze voor georganiseerd worden. De krant kan schrijven wat ze willen.

Een aanwezige zegt dat er een notitie geschreven is naar aanleiding van deze avond. In de krant stond dat de kerk gesloten zou worden. De aanwezige geeft aan dat hij dat inmiddels ondervonden heeft. Bedevaartsgroepen zeggen af omdat mensen niet meer komen. Ze denken dat de kerk gaat sluiten. De aanwezige zegt dat het bestuur in gesprek moet met de stichting. De aanwezige geeft tevens aan dat de kerk open moet blijven. Hans heeft het opgeteld voor 2018. Gemiddeld was er in die periode 25.000 euro aan opbrengst. De andere opbrengst was 37.000 euro, maar daar wordt nooit over gesproken. De totale opbrengsten van deze locatie is 57.000 euro. De penningmeester

geeft aan dat hij vorig jaar een compleet financieel plaatje heeft gegeven. De uitvaarten laten we daar buiten. De penningmeester zegt dat de getallen die gepresenteerd waren, de cijfers van 2017 waren. De pastoor geeft aan dat er gewoon geld tekort is. De vraag is wel wat kan de stichting Maria van Renkum wel wat de parochie niet kan. Over de ideeën die Peter Abspoel aanreikt: join de stichting Maria van Renkum met ideeën over fondsenwerving. De heer Abspoel zegt dat het bestuur ook op zoek moet naar fondsen. Het gaat om de hiërarchie van kerken. De pastoor antwoordt dat het bestuur vier mensen telt en dat zij de verantwoordelijkheid heeft over 18.000 parochianen. Zij kan niet meer doen dan dat ze al doet.

Vooruit kijken

John Bartels krijgt het woord. Hij zegt dat het zin heeft het om vooruit te kijken en te kijken naar de kansen die er zijn. In maart jl. is de stichting begonnen te opereren. Er is uiteraard eerst gezorgd voor de status.

Om een lang verhaal kort te maken zijn er twee dingen: geldproblemen en priesterproblemen (om de geloofsgemeenschappen voldoende te kunnen bemensen). De stichting is primair bedoeld om het eerste aan te pakken. Die kerk van Renkum mag niet gesloten worden, er komen geen vrije sector woningen. De stichting heeft een buitengewoon goed gesprek met het bestuur gehad. De heer Bartels wil het bestuur daarover een compliment maken. Uit dit gesprek kwam naar voren dat de Titus Brandsma de deur open zet om te kijken of er haalbaarheden zijn. Hoe en wat moet nog uitgedacht worden. Er zit beweging in en dat is winst. Winst in de zin van, dat de stichting ervan overtuigd is dat sowieso het kerkgebouw (en wat daarbij hoort) overeind gehouden kan worden. De stichting is ervan overtuigd dat zij het ook financieel overeind kan houden. Dat wil niet zeggen dat het een makkelijke opdracht is, maar de stichting kan zich vrij bewegen met ieder het eigen netwerk.

De stichting is bijna dagelijks bezig geweest om te kijken wat zij kan doen en heeft een eigen website waar het programma op vermeld staat. De stichting is heel blij dat het bestuur de stichting de kans wil geven om met name in financieel opzicht te kijken wat zij voor elkaar kunnen betekenen voor in dit geval Heelsum/Renkum. Er zijn gesprekken en er moet gekeken worden wat de kosten en de inkomsten zijn. Er wordt niet voor de muziek uitgelopen, want dit proces vraagt ook veel onderling vertrouwen. Het vraagt ook een duidelijke afbakening om te voorkomen dat er misvattingen ontstaan. De wens is om dit proces zorgvuldig en uitermate constructief te doen door met het huidige bestuur in overleg te gaan. Als er geen oplossingen komen, dan wordt de zaak verkocht en zal gekeken worden of de stichting het over kan nemen. De insteek is echter om, uitgaande van het bestaande beleid, er gezamenlijk uit te komen.

Op dit moment kan er nog niet teveel gezegd worden, maar er is contact geweest met zeer vooraanstaande mensen. Zo is er deze week is er nog contact geweest met voormalig minister Dijsselbloem, die zelf aangeboden heeft om zitting te nemen in het comité van aanbeveling. Dat geldt ook voor Antoine Bodar en meer mensen, waarvan sommige niet genoemd willen worden. Zij willen op een andere manier actief zijn en zijn bereid om te kijken hoe of wat. Niemand gaat investeren in een gebouw waarvan op voorhand bekend is dat het weggaat. Op dit moment kan alleen gezegd worden dat de stichting gelooft in het feit dat de zaak financieel gered zou kunnen worden, gezien de vele gesprekken die al gevoerd zijn. Maar het is wel 'eerst zien, dan geloven.' Het is echter wel zo, en dat is dan even zakelijk, dat de core business bedevaart is. Als je je wilt

onderscheiden van al die kerken die gesloten gaan worden, dan moet je een item hebben en voor de stichting is dat de bedevaart.

Een aanwezige vraagt of hij gelooft dat Renkum financieel gered kan worden. De vraag is, om daar wat specifieker over te zijn. Blijft deze kerk eigendom van de parochie of wordt hij verkocht door de parochie. In het laatste geval is de vraag of het dan aan de eredienst onttrokken wordt. Zo ja, is het dan nog mogelijk om er vieringen en bedevaarten te houden. Antwoord van de heer Bartels is dat hij niet teveel op de zaken vooruit wil lopen, maar dat zij heel realistisch zijn. Niet alles kan nu gezegd worden, want er moet eerst overleg komen hoe dit financieel behouden kan worden.

Voor bepaalde instanties is het wel belangrijk dat het gebouw een bepaalde status heeft of rijksmonument. Veel zaken moeten eerst besproken worden, zoals wie welke rechten heeft. Misschien kan een convenant gesloten worden waarmee zekerheden worden gewaarborgd.

Een aanwezige vraagt of het alleen over het gebouw gaat en dus niet over de geloofsgemeenschap gaat. Antwoord van de heer Bartels is, dat zij zich puur als stichting inzetten om het gebouw overeind te houden. De stichting zet zich niet primair in voor de geloofsgemeenschap, want dat is de locatieraad van Titus Brandsma.

Titus Brandsma heeft duidelijk een driedeling gemaakt, namelijk:

- de voorzieningen;
- de gebouwen;
- geloofsgemeenschap.

Een aanwezige vraagt wat er gedaan kan worden met een gebouw waarin geen erediensten meer in gehouden kunnen worden. Antwoorde van de heer Bartels is, dat de stichting daar ook uit probeert te komen, maar dat hij het een stap te ver vindt omdat zij eerst in alle rust met het bestuur willen overleggen.

Een aanwezige vraagt of de gemeenschap het gebouw zou kunnen huren.

Een aanwezige geeft aan dat mensen betalen als ze goed weten wat ermee gebeurt. Moet het geld nu betaald worden aan de stichting? De pastoor antwoordt dat de stichting er is om het gebouw te ondersteunen. Het pastorale beleid en kerkdiensten liggen bij de parochie. Het eigendomschap van het gebouw ligt bij de parochie. Als de parochie financieel gedwongen wordt om het gebouw te verkopen, dan wordt het ook onttrokken aan de eredienst, daarom is het voor de stichting minder interessant, omdat er dan geen katholieke kerkdiensten meer kunt houden. Het is dus in het belang van de stichting en in het belang van de parochie dat de parochie eigenaar blijft van het gebouw, en dat de stichting het onderhoud van het gebouw financieel mogelijk maakt.

In principe is het zo dat de parochianen de kerkbalans dragelijk houden. Als er meer binnenkomt dan kan dat ook in het gebouw gestoken worden. De stichting is primair bedoeld om niet parochianen, maar geïnteresseerden, liefhebbers van Maria van Renkum als kerk, als gebouw, als traditie een plek te bieden waar ze hun geld kwijt kunnen zonder dat ze het gevoel hebben dat ze de hele parochie Titus Brandsma moeten steunen. De kerkbalans blijft wel heel belangrijk. Hoe meer kerkbalans, hoe minder last er komt bij de stichting. In principe is het zo dat wat de parochie niet kan, de stichting zou kunnen aanvullen voor het gebouw.

Helaas is het over de pastorale kant van het verhaal niet gegaan vanavond. Gelukkig zijn er wel weer meer vrijwilligers voor de tuin. Er moeten ook meer vrijwilligers komen voor de pastorale kant. Dat is de motor waar de kerk op draait.

De mensen uit Heelsum zijn hun kerkgebouw kwijt. Hoe kan gestimuleerd worden dat de mensen uit Heelsum dit ook als hun huiskerk gaan zien. Dat zijn zaken waar de focus op moet liggen.

Een aanwezige zegt dat er een mooi citaat is voorgelezen: "Laten we met elkaar het goede doen en elkaar moed inspreken." De aanwezige wil graag een woord van waardering uitspreken richting het bestuur. Zoals iedereen weet is het bestuur ook een vrijwillige taak. Het is een zware en niet de meest dankbare taak binnen de parochiegemeenschap. Zij vervullen hun werk met grote inzet. Op 1 juli stond in TitusBreed dat het bestuur met vier mensen is en dat zij mensen uitnodigen om erbij te komen. Dat heeft ongetwijfeld tot een stróóm reacties geleid. Het zou fijn zijn als het bestuur versterkt wordt. De oproep is, om respect op te blijven brengen voor het parochiebestuur. De spreker zegt dat zij lid zijn deze parochie en van deze prachtige geloofsgemeenschap en dat zij dit gezamenlijk doen. De geloofsgemeenschap kan niet zonder parochie. Nou heeft het bestuur in de brief iets moois geschreven. Het bestuur sprak over een inspirerende geloofsgemeenschap voor de hele Titus Brandsmaparochie. Nou wordt natuurlijk gedacht dat de geloofsgemeenschap al inspirerend is, vanwege Maria van Renkum. Het zou mooi zijn als Maria van Renkum blijft bestaan, in welke vorm dan ook, maar de verantwoordelijkheid ligt bij de parochie. Het moet gezamenlijk gedaan worden; samen sterk. Samen sterk betekent je best doen. De spreker zegt dat het misschien niet lukt, maar dat hij denkt dat het wél lukt en dankt een ieder.

Een aanwezige wil mensen uitnodigen voor **6 november** a.s. om te praten over het boek van James Mallon en de Alpha-cursus. Waarbij mensen die zoekende zijn kunnen praten over hun geloof. Uitnodigen om dat boek te gaan lezen met ons. Het wordt aangeraden om te lezen, want het beschrijft manieren om de parochie weer tot bloei te krijgen. Het is dus ook voor iedereen, want de kerk is er voor iedereen. Om samen te komen, heb je een gebouw nodig, maar het kan ook zonder gebouw.

Pater Vergeer wil wat zeggen over gemeenschapsvorming. Als kerken gesloten zijn dan kan het zijn dat de mensen verstrooid raken als schapen zonder herder, want mensen willen niet graag naar een andere kerk. Als de gemeenschapsvorming er niet is dan blijft er niks over.

De pastoor zegt dat al zouden alle kerken openblijven, is het betoog van pater Vergeer helemaal waar. Er is veel te leren van de missie, maar ook van andere kerken. De Gereformeerde Kerk heeft weliswaar een kerkgebouw, maar zij hebben ook bepaalde kringen waarin zij samenkomen om Bijbel te lezen te bidden en inspiratie te vinden. Met kerkgebouw heb je ook vormen van contact nodig, zeker in tijden van priestergebrek, dat je gemeenschapsvorming hebt, gebedsvorming en bezinning, los van priester of pastoor. De pastoor dankt pater Vergeer nogmaals voor zijn woorden.

Afsluiting:

De pastoor sluit de avond af met een gebed om 22.32 uur.